

Etiikka, arvot ja eettiset periaatteet

Tapausesimerkki: Eppu

Lue seuraava tapausesimerkki ja vastaa alla oleviin kysymyksiin

Eppu on 16-vuotias nuori. Hän tulee sairaanhoitajan vastaanotolle terveystarkastukseen. Esitietolomakkeessa Eppu on vastannut käyttävänsä kannabista viihdetarkoituksessa. Keskustelussa selviää, että Epuulle viihdekäyttö on kannabiksen polttamista kerran viikossa. Sairaanhoitaja kertoo hänelle, että kannabiksen käyttö on Suomessa lain mukaan kielletty. Epun ollessa alaikäinen sairaanhoitajan on tehtävä asiasta lastensuojeluilmoitus. Nuorta harmittaa ja hän katuu, että hän kertoi asiasta (Lastensuojelulaki 13.4.2007/417).

Sairaanhoitajana pohdit:

Miten voit hoitaa tilanteen eettisesti oikein?

Miten tilanteen voisi hoitaa niin, että luottamus nuoreen säilyy?

(Case-tapaus: Sotepeda 24/7)

Tapausesimerkki: Heikki

Lue seuraava tapausesimerkki ja vastaa alla oleviin kysymyksiin

Heikki on 92-vuotias mies, joka sairastaa keskivaikeaa dementiaa. Hänellä on lisäksi levinnyt nielusyöpä. Heikille on tehty nielusyövän leikkaus, vaikka taudin ennuste on huono. Ilman leikkausta syöminen ja hengittäminen ilman apuvälineitä on kuitenkin ollut tuskallista. Heikki siirretään leikkauksen jälkeen teho-osastolle, jossa hän kuolee kahden päivän päästä komplikaatioihin. Heikin läheisille kuolema tulee yllätyksenä, sillä heille on kerrottu, että leikkaus onnistuu 90 % varmuudella ja syöpäkasvain saadaan pois.

Pohdi vastauksessasi:

Onko Heikin leikkaus perusteltu?

Mitä hyötyjä ja haittoja eri yksilöille leikkauksesta oli?

Entä jos leikkausta ei olisi tehty?

Mitä Heikin läheisten kohtaamisessa on huomioitava?

Suosittellemme, että kirjoitat vastauksesi ensin erilliseen tiedostoon ennen sen lähettämistä. Joskus teksti voi kadota, kun kirjoitat sen vastauskenttään

Tapausesimerkki kollegiaalisuus

Lue seuraava tapausesimerkki ja vastaa alla oleviin kysymyksiin

Työskentelet vanhusten pitkäaikaishoidon yksikössä sairaanhoitajan sijaisena. Yksikkö ja henkilökunta ovat sinulle tuttuja. Työvuorossasi työskentelet yhden sairaanhoitajan ja kahden lähihoitajan kanssa. Sairaanhoitajan työtehtäviin kuuluu lääkkeiden jakaminen potilaskohtaisiksi annoksiksi. Yksikön lääkkeet säilytetään lukollisessa lääkkeenjako-tilassa, johon vain sairaanhoitajilla on avaimet. Teet potilaskirjauksia kansliassa ja toinen vuorossa oleva sairaanhoitaja jakaa lääkkeitä samanaikaisesti. Huomaat, että sairaanhoitaja laittaa potilaan tabletin taskuunsa.

Pohdi vastauksessasi:

Miten toimit tilanteessa?

Perustele vastauksesi. Hyödynnä sairaanhoitajan eettisiä ohjeita ja kollegiaalisuusohjeita.

Suosittellemme, että kirjoitat vastauksesi ensin erilliseen tiedostoon ennen sen lähettämistä. Joskus teksti voi kadota, kun kirjoitat sen vastauskenttään.

Eettinen stressi

Eettinen stressi johtuu siitä, että joutuu toimimaan vastoin eettisesti oikeana pitämäänsä tapaa. Sitä voi esiintyä esimerkiksi seuraavissa tapauksissa:

- jos ei voi hoitaa potilasta niin hyvin kuin haluaisi
- jos kokee, että annettu hoito on turhaa tai lisää kärsimystä
- kollega toimii epäeettisesti
- hoitoon ei ole riittäviä resursseja (ei tarpeeksi rahaa, tiloja, henkilökuntaa)

Keskustele tällä keskustelualueella siitä, millaisia seurauksia eettisellä stressillä voi olla sairaanhoitajalle. Miten se vaikuttaa hoitotyön laatuun? Miten eettistä stressiä voi helpottaa tai vähentää? Voit kertoa esimerkkejä omista kokemuksistasi.

Muut opiskelijat eivät näe sinun nimeäsi keskustelualueella. Muista, että jos kerrot esimerkin oikeasta elämästä, niin älä kerro potilaasta tai kollegasta sellaisia asioita, että heidät voisi tunnistaa!

Autonomia

Katso alla olevat videot. Pohdi vastausta alla oleviin kysymyksiin.

[Elderly Self Care Determination](#)

[Respect of the Person in Home Care](#)

Tehtävää ei tarvitse palauttaa.

- Miten potilaan autonomiaa kunnioitettiin videossa kuvatussa tilanteessa?
- Mitä tekisit toisin sairaanhoitajana ja miksi?

Tapausesimerkki salassapito

Lue seuraava tapausesimerkki ja vastaa alla olevaan kysymykseen

Päivystyksessä on potilaana nainen, joka on yrittänyt itsemurhaa ottamalla yliannostuksen lääkkeitä. Hoidat naista iltavuorossasi sairaanhoitajana. Nainen kertoo, että hän otti lääkkeitä, koska hän riiteli miehensä kanssa. Mies haluaa erota.

Mies tulee myöhemmin osastolle katsomaan naista, ja kuulet, kun he juttelevat. Nainen sanoo miehelle, että hän on hyvin surullinen erosta, sillä hän on raskaana ja odottaa parin lasta. Tiedät kuitenkin, että nainen ei ole raskaana, sillä raskaustesti on tehty hänelle aikaisemmin rutiinitarkastuksena.

Mies on lähdössä kotiin ja tulee kysymään sinulta lisätietoja naisen tilanteesta ja raskaudesta. Mies on huolissaan ja kysyy, kuinka lääkeyliannostus on voinut vaikuttaa sikiön kehitykseen.

Miten toimit tilanteessa?

Suosittelemme, että kirjoitat vastauksesi ensin erilliseen tiedostoon ennen sen lähettämistä. Joskus teksti voi kadota, kun kirjoitat sen vastauskenttään

Asiakas- ja potilasturvallisuus

Potilasturvallisuuden tekijöitä

Kirjoita,

- mitä potilasturvallisuuteen liittyviä asioita näet kuvassa
- miten ne liittyvät potilasturvallisuuteen.

Kirjoita vastauksesi alla olevaan tekstikenttään. Paina sen jälkeen Check-nappia.

Vastaus voi kadota vastausalueelta, esimerkiksi aikakatkaisun tai sivun päivittymisen vuoksi. Suosittelemme, että kirjoitat vastauksen ensin erilliselle dokumentille (esim. Word) ja kopioit valmiin tekstin vastausalueelle.

ISBAR-tapausesimerkki

ISBAR-raportoinnin harjoittelu

Olet osastolla 2 sairaanhoitajana. Tehtävänäsi on soittaa puhelu potilaasta valvontaosaston sairaanhoitajalle. Anna raportti ISBAR-ohjeistuksen mukaisesti. Nauhoita raporttisi alla olevalla tallentimella. Kuuntele sen jälkeen oma raporttisi ja pohdi, miten se vastaa ISBAR-ohjeistusta.

Potilaasi anamneesi:

Potilaan nimi on Matti Virtanen. Henkilötunnus 120456-1234. Perussairautena Matilla on verenpainetauti. Lääkityksenä ollut Emconcor 5mg x1. Ei allergioita. Tullut infektiopäilyyn vuoksi päivystyksestä osastolle. Hän on kuumeillut jo usean viikon ajan. CRP päivystyksessä 274. Osastolla Matin vointi lähti huononemaan. Hän muuttui sekavaksi ja levottomaksi.

Matin vitaalielintoiminnot sairaalaan saapuessa:

Hengitystaajuus 23/min

SPo2 98 %

Lisähappi ei ole käytössä

Lämpö 38.8 celciusta

Systolinen verenpaine 112 mmHg

Syke 89/min

Tajunnantaso normaali

Vitaalielintoimintojen mittauksen jälkeen konsultoit lääkäriä. Lääkäri on määrännyt potilaan siirrettäväksi nyt valvontaosastolle. Lääkäri määräsi potilaasta otettavaksi veriviljelyt heti valvontaan siirryttyään. Tämän jälkeen potilaalle voidaan aloittaa perusnesteytyksenä Ringer 1000ml 50ml/h sekä antibiootti Zinacef 1,5gx3 i.v.

Kuumeiluun tarvittaessa Perfalgan 1g i.v ad. 3 krt/vrk. Lääkäri on juuri nyt toisessa toimenpiteessä ja tulee valvontaan katsomaan potilasta ja antamaan lisäohjeita pian.

(Jos käytät Firefox-selainta, eikä tallennin toimi, vaihda toiseen selaimeen. Tallennin toimii Chrome ja Edge selaimilla)

Potilasturvallisuuskulttuuri

Potilasturvallisuuskulttuurissa keskeistä on turvallisuuspoikkeaminen tunnistaminen ja virheistä oppiminen. Siihen kuuluu riskien ja haittatapahtumien ennakointi ja arviointi etukäteen.

Katso alla oleva video ja vastaa sen jälkeen lyhyesti kysymyksiin:

- Mitä pitää tehdä silloin, kun sattuu potilasvahinko?
- Millainen on hyvä potilasturvallisuuskulttuuri?
- Mikä on Second victim-, eli Toinen henkilö -toimintamalli?
- Miksi vahingoista kerätään tietoja ja niitä tilastoidaan?

Kirjoita vastauksesi alla olevaan tekstikenttään. Paina sen jälkeen Check-nappia. Vastaus voi kadota vastausalueelta, esimerkiksi aikakatkaisun tai sivun päivittymisen vuoksi. Suosittelemme, että kirjoitat vastauksen ensin erilliselle dokumentille (esim. Word) ja kopioit valmiin tekstin vastausalueelle.

[Jakso 5: potilasturvallisuuden parantaminen vahingoista oppimalla, video.](#)

Lääkehoidon turvallisuus

Katso videot lääkehoidon riskeihin varautumisesta. Videon katsottuasi, vastaa seuraaviin tehtäviin.

- Listaa viisi sellaisesta asiasta, jotka liittyvät lääkehoidon turvallisuuteen.
- Etsi viisi erilaista lääkehoidon riskitilannetta. Esimerkki: ”Sairaanhoitajan pitää viedä lääke huoneeseen 9 potilaspaikalle 2, mutta hän vie vahingossa lääkkeen huoneeseen 2 potilaspaikalle 5.”
- Kerro, mitkä asiat vähentävät lääkehoidon riskejä.

Kirjoita vastauksesi alla olevaan tekstikenttään. Paina sen jälkeen Check-nappia.

Vastaus voi kadota vastausalueelta, esimerkiksi aikakatkaisun tai sivun päivittymisen vuoksi. Suosittelemme, että kirjoitat vastauksen ensin erilliselle dokumentille (esim. Word) ja kopioit valmiin tekstin vastausalueelle.

[Tunnetko Turvallinen lääkehoito -oppaan? video 1 suomi, englanninkielinen tekstitys](#)
[Lääkitysturvallisuus, video 2 suomi, englanninkielinen tekstitys](#)
[Lääkehoidon riskeihin voi varautua, video 3 suomi, englanninkielinen tekstitys](#)

Laiteturvallisuus tapausesimerkki

Laiteturvallisuus

Lue seuraava kertomus. Missä kohdin tarinaa esiintyy laiteturvallisuuden riskejä? Yritä löytää mahdollisimman monta erilaista riskiä ja kirjaa havaintosi alla olevaan kenttään.

Kirjoita vastauksesi alla olevaan tekstikenttään. Paina sen jälkeen Check-nappia.

Vastaus voi kadota vastausalueelta, esimerkiksi aikakatkaisun tai sivun päivittymisen vuoksi. Suosittelemme, että kirjoitat vastauksen ensin erilliselle dokumentille (esim. Word) ja kopioit valmiin tekstin vastausalueelle.

85-vuotias Maria Virtanen on tuotu terveyskeskuksen päivystyspoliklinikalle, koska hänellä on kuumetta ja pitkittynyt yskä. Sairaanhoitaja kysyy Marialta esitietoja hänen tilastaan. Maria ei kuule kysymyksiä kunnolla, koska hänen kuulolaitteensa on laitettu korvaan väärinpäin. Sairaanhoitaja tutkii Marian ja kirjaa hänen tietonsa tietokoneelle. Maria siirretään päivystysosastolle jatkotutkimuksiin. Kun hoitajat siirtävät Marian sänkyyn, sängyn laita antaa periksi ja irtoaa osittain sängyn rungosta. Näyttää siltä, että laidan ruuvi ei ole kiinnitetty kunnolla. Onneksi Marian sormet eivät jää laidan väliin. Ennen siirtymistä lääkärin pitäisi tulla tutkimaan Maria. Sairaanhoitaja ihmettelee, miksi lääkäri ei tule kiireesti, sillä hän kirjasi tietojärjestelmään esitietoihin ”vaikeuksia hengittää itse”. Käy ilmi, että tietojärjestelmän teknisen ongelman vuoksi osa tekstistä on hävinnyt ja lääkärille kirjaus näkyy seuraavalla tavalla: ”hengittää itse”. Hoitaja kiinnittää Marian juuri osastolle hankittuun valvontamonitoriin. Sairaanhoitaja etsii monitorin käyttöohjetta, koska ei ole varma, kuinka siihen saa kirjattua uuden potilaan perustiedot. Käyttöohjeesta ei löydy suomenkielistä ohjetta, mutta onneksi englanninkieliset ohjeet löytyvät.

Leikkaussalin tarkistuslista

Maailman terveysjärjestö WHO:n kehitti leikkaussalin tarkistuslistan vuonna 2008. Sen tarkoitus on parantaa leikkaustoiminnan turvallisuutta vaaratapahtumia ehkäisemällä. Tarkistuslistaa käyttämällä kommunikointi ja tiimityöskentely helpottuu. Muistinvarainen toiminta vähenee, mikä vähentää virheiden riskiä.

Tehtävä: Katso alla olevat videot ja vastaa seuraaviin kysymyksiin.

- Miten potilasturvallisuutta on kehitetty leikkaussalihoitotyössä?
- Mitkä työkalut leikkaussalissa varmistavat leikkaussalihoitotyön turvallisuuden?

[Leikkaustiimin tarkistuslista - ennen anestesian alkua](#)

[Leikkaustiimin tarkistuslista - ennen toimenpiteen alkua](#)

[Leikkaustiimin tarkistuslista - ennen leikkaussalista poistumista](#)

Kirjoita vastauksesi alla olevaan tekstikenttään. Paina sen jälkeen Check-nappia.

Vastaus voi kadota vastausalueelta, esimerkiksi aikakatkaisun tai sivun päivittymisen vuoksi. Suosittelemme, että kirjoitat vastauksen ensin erilliselle dokumentille (esim. Word) ja kopioit valmiin tekstin vastausalueelle.

Suomalainen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä

Mikä on SOTE-uudistus?

[Miksi sote-uudistus?](#)

Katso oheinen video ja tutustu linkistä löytyvään materiaaliin:

- Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus (sote-uudistus)
- Hyvinvointialueet vastaavat sote-palvelujen ja pelastustoimen järjestämisestä

Vastaa seuraaviin kysymyksiin:

- Miksi Suomessa täytyi tehdä SOTE-uudistus? Mitkä sen tavoitteet ovat?
- Mikä on hyvinvointialue? Millä hyvinvointialueella sinä asut?

Asiakaslähtöisyys

Asiakaslähtöisyys hoitotyössä on toimintatapa, jossa asiakas tai potilas voi aidosti itse osallistua hoitoonsa ja siihen liittyvään päätöksentekoon. Hänen kokemuksensa ja asiantuntemuksensa huomioidaan kaikissa vaiheissa hoidon tai palveluiden suunnittelua, toteutusta ja arviointia.

Asiakas asettaa itse omat tavoitteensa. Silloin hän ymmärtää roolinsa ja vastuunsa tavoitteen saavuttamiseksi. Asiakkailta pitäisi olla mahdollisuus vaikuttaa palveluiden kehittämiseen. Sitä kutsutaan asiakasosallisuudeksi.

Pohdi seuraavia kysymyksiä:

- Miten voit edistää asiakaslähtöisyyttä ikäihmisten palvelukodissa?
- Voiko lasta tai nuorta kohdata asiakaslähtöisesti hoitotyössä?
- Keksitkö jonkin tilanteen, jolloin potilasta ei ole mahdollista hoitaa asiakaslähtöisesti?